

KNBF Nieuwsbrief

De KNBF Nieuwsbrief kunt u ook lezen (en downloaden) op de KNBF site. www.knbf.nl. Of scan de QR code met uw mobiele telefoon. Alle postzegelverzamelaars, filatelisten en anderen die geïnteresseerd zijn in postzegels, kunnen zich aanmelden voor een **GRATIS** abonnement op de KNBF Nieuwsbrief via www.knbf.nl

In deze Nieuwsbrief o.m.:

- Pag. 1,2: Bonds bureau – Bondsbibliotheek - Nieuwsbrief
- Pag. 3,4,5: Thomas Alva Edison – Jan M. Broeders
- Pag. 5,...8: Pony Express – Frans Haverschmidt
- Pag. 8,9: Winterstamps
- Pag. 9: Michel West Europa – Henk P. Burgman
- Pag. 10: O Tannenbaum
- Pag. 11...13: Magritte
- Pag. 14: Uw reacties

Bondsbureau

Het Bondsbureau in Houten is t/m 28 februari 2025 geopend op woensdag en vrijdag van 9.30 uur tot 16.00 uur. Vanaf eind februari 2025 zal het secretariaat KNBF niet meer op vaste tijden bezet zijn. Sonja van Zoeren-Ham neemt na 40 jaar afscheid en gaat met pensioen. Het bestuur neemt haar taken over.

KNBF - Audio Visueel Centrum

Het is nu een mooi moment om alvast na te denken over de volgende clubavond. Deze kunt u een gezellig en leerzaam filatelistisch tintje geven met een presentatie of lezing van het Audio Visueel Centrum (AVC).

Een aantal lezingen is beschikbaar als Power Point presentatie, welke per e-mail (via We Transfer) wordt verstuurd. U kunt de presentatie op uw eigen pc opslaan tot het moment van gebruik.

Daarnaast is een aantal lezingen op CD beschikbaar.

Om de presentaties af te spelen heeft u nodig: een pc (evt. met CD speler), een beamer en een projectiescherm (of een witte muur).

U kunt een lezing aanvragen via info@knbf.nl. De complete lijst met beschikbare lezingen kunt u vinden op www.knbf.nl (onder Diensten ... Audio Visueel Centrum).

KNBF Stempel Service is komen te vervallen.

Vanaf 1 januari 2025 heeft de KNBF geen stempel service meer. PostNL heeft dit onderdeel weer in eigen beheer genomen. Voor vragen neemt u contact op met klantenservice Collect 088 8689900

KNBF Bibliotheek|:

Wij zijn nog steeds bezig met het (her)invoeren en controleren van de vele duizenden boeken in de bibliotheek. Op dit moment zijn we, nog steeds, bezig met de vele thematische boeken. Dit is ook afgelopen weken vertraagd door de aanvoer van nieuw materiaal uit schenkingen en nalatenschappen en vanwege de sluiting i.v.m. het Kerstrecsess. Maar het eind komt langzaamaan in zicht!

Vanuit de luie stoel is de catalogus vanuit huis gemakkelijk in te kijken en kan men op titel en/of auteur zoeken. Ook kan men via de "knop" Geavanceerd zoeken op meerdere details zoeken. Ga naar - <https://app.colibris.be/knbf/>

Laat ons weten wat u ervan vindt. Aanmoediging, kritieken en ideeën, alles is welkom.

Wij hopen dat veel verzamelaars eens een, al dan niet, virtueel kijkje komen nemen in onze mooie bibliotheek.

Zoals gezegd is er de afgelopen weken weer nieuw materiaal binnen gekomen, waaronder; Frimärksemmissionen Gustaf V i Medaljong 1908-1920 van Fredrik Nilsson.

Census of Swedish Mail until 1940 deel VI van Staffan Ferdén.

Steinbergbreven - The Steinberg Covers - Forged covers from the classic period in Swedish Philately van Helena Obermüller-Wilén.

Norwegian Classics van Georg Strømmer.

Fakes, Forgeries, Experts Deel 21.

Katalog over perforerede banemarker (Deense firmaperforaties op treinzegels).

De glemte posthistoriske bestemmelser 1851-1871.

A world of philatelic fakes and forgeries.

Sweden in Philately up to 1920 en vele anderen. Via de bibliotheek catalogus kunt u zien wat de laatste ingevoerde items zijn. Kijkt u maar op; <https://app.colibris.be/knbf/>

Ook onze doubletten voorraad is wederom verrijkt met vele doublures. Deze doubletten liggen in de bibliotheek in Houten te wachten op een nieuwe eigenaar.

Ook hebben wij dozen met doubletten staan die verenigingen op hun bijeenkomsten kunnen neerzetten zodat de leden hier boeken kunnen aanschaffen.

Bij een aantal verenigingen blijkt dit aan te slaan. Denk er eens over na of u uw leden niet op deze wijze kennis kunt laten maken met postzegel literatuur.

Voor de vereniging een extra attractie, voor de leden een extra reden om de bijeenkomst te bezoeken en voor de bibliotheek een welkome aanvulling van de kas.

De opbrengst is uiteraard voor de bibliotheek.

U kunt langskomen om de drie kasten en ± 10 dozen met doubletten door te nemen en zien of er iets naar uw gading bij zit.

Alle doubletten zijn zéér schappelijk geprijsd en afdingen mag!!

De bibliotheek is geopend op woensdagen 10.00 uur tot 16.00 uur. Graag van tevoren bellen (030 - 3075 469) of e-mailen (bibliotheek@knbf.nl) om een afspraak te maken.

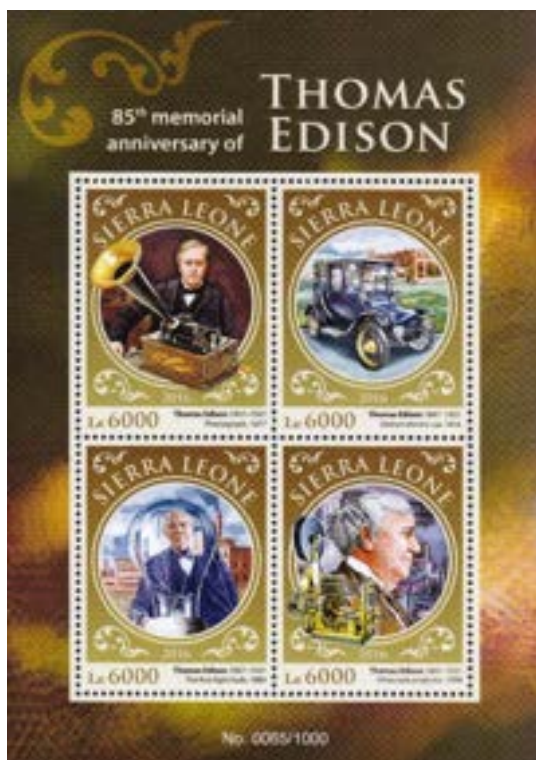
Tot ziens in de bibliotheek!

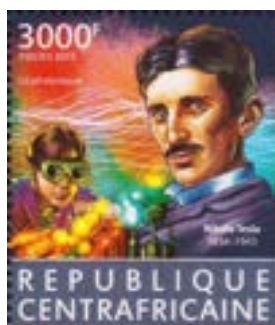
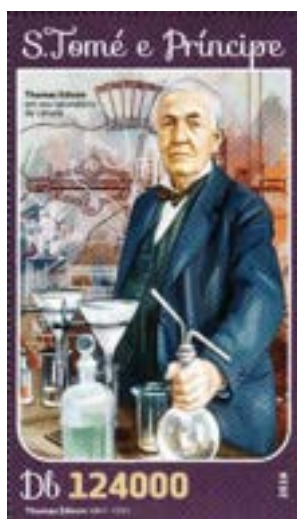
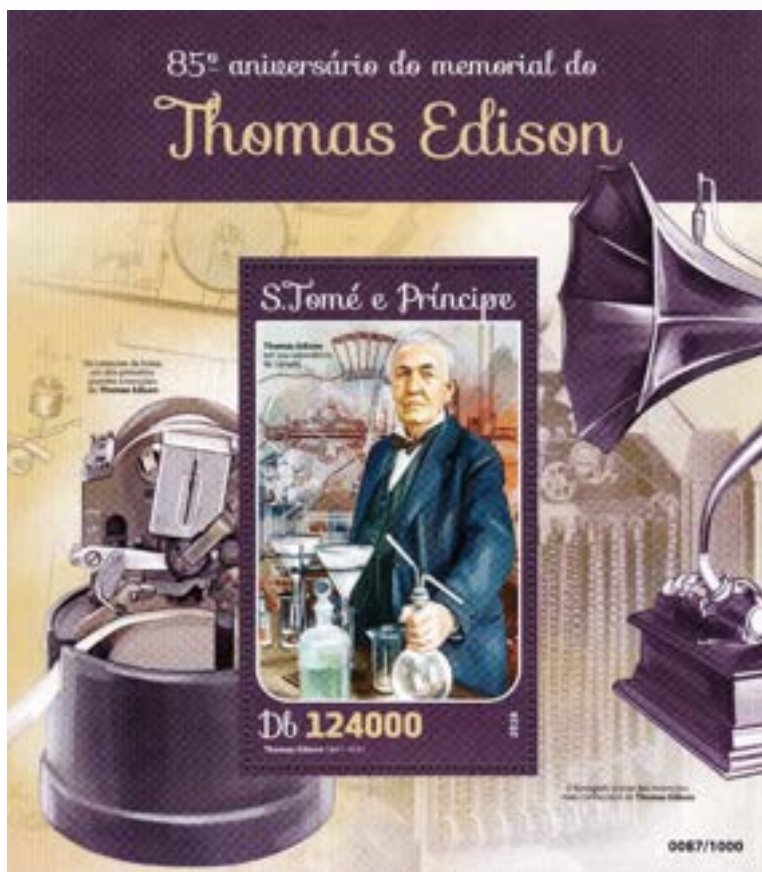
Namens Team-Bibliotheek - Henk P. Burgman

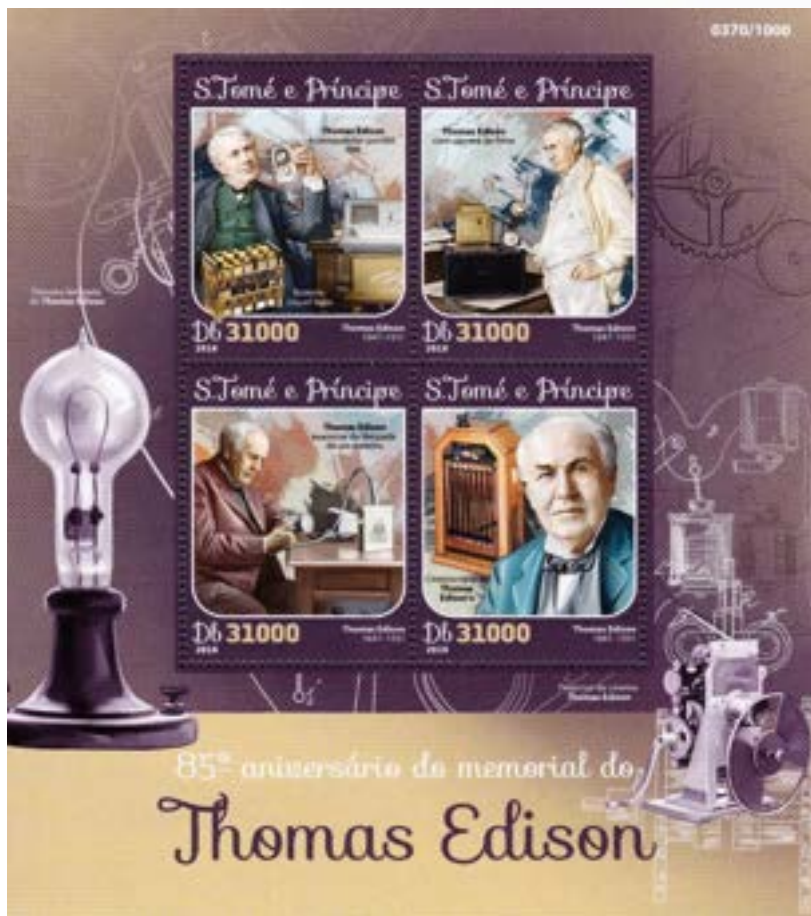
Filatelistische aandacht voor: Thomas Alva Edison (4)

Thomas Edison werd geboren in Milan in de staat Ohio en groeit vanaf zijn negende op in Port Huron in de staat Michigan. Hij kreeg slechts enkele maanden regelmatig schoolonderwijs. Daarna kreeg hij les van zijn moeder, die onderwijzeres is geweest. Toen hij zeven jaar oud was, verhuisde het gezin naar de stad Port Huron, Michigan. Vier jaar later kreeg hij zijn eerste baantje met het verkopen van snoep en kranten in de wagons van de Grand Trunk Railway tussen Port Huron en Detroit. Hij maakte gebruik van lange stoptijden van de trein in Detroit voor de aanvang van de terugreis, om in de leerboeken te lezen. Edison had als kind ernstige gehoor problemen. De kennis die hij opdeed met het lezen van studieboeken, zijn belangstelling voor de techniek en voorkeur voor het experiment om iets te proberen waren voldoende aanleiding voor hem om in de kelder van zijn ouderlijk huis een eerste laboratorium in te richten. Edison leerde op 16-jarige leeftijd de techniek van het telegraferen. Eerder bracht hij zichzelf al de basiskennis van de scheikunde en natuurkunde bij. Edison werkt verschillende jaren als telegrafist. In zijn vrije tijd realiseert hij tal van uitvindingen. Edison wilde graag op de hoogte zijn van alle nieuwe uitvindingen en zijn omgeving merkte snel dat hij elk defecte apparaat weer wist te repareren. In 1869 brengt Edison een bezoek aan de beurs in Wall Street om een telegrafietoestel te bekijken dat in gebruik is voor het doorseinen van de goudprijzen en beurskoersen. Het apparaat blijkt echter defect te zijn. Edison wist het echter te repareren waarna Western Union Telegraph hem opdracht geeft om een apparaat te maken en wist in het apparaat verschillende verbeteringen aan te brengen. Daarmee maakte hij zijn eerste fortuin. Het werd ook weer een belangrijke uitvinding: het Edison algemeen koerstikkertoestel. Na de uitvinding blijft Edison in dienst van Western Union Telegraph en wist tevens gedurende enige tijd verschillende uitvindingen te realiseren. (Wordt vervolgd).

Jan M. Broeders, 241215 - nieuwsbrief Optische Fenomenen, www.optischefenomenen.nl

Pony Express

De Pony Express was een koeriersdienst van ruiters die post en kleine pakjes en goederen vervoerden van Missouri tot Californië. Deze staten waren nog niet per telegraafdienst verbonden en doordat de ruiters van de Pony Express elkaar in estafettevorm afwisselden was het mogelijk om een bericht tussen de Atlantische en de Grote Oceaan te versturen in ongeveer tien dagen.

De dienst bestond slechts van 1860 tot 1861 en bleek in die tijd van groot belang. De Pony Express is dan ook legendarisch en onderwerp van een aantal verhalen en films over het Wilde Westen. In 1861 werd de dienst overbodig door de komst van de transcontinentale telegraafdienst.

In 1848 kwam de Californische goldrush op gang wat ervoor zorgde dat de staat Californië versneld toetrad tot de Verenigde Staten, in 1850. De bevolking groeide snel en zodoende ontstond de behoefte tot snelle communicatie tussen deze nieuwe staat en de rest van de Verenigde Staten. Daarnaast speelde de dreiging van de aankomende Amerikaanse Burgeroorlog. Grote delen van de VS stonden reeds via de telegraafdienst met elkaar in verbinding maar de lijnen kwamen niet verder dan St. Joseph in het westen van Missouri.

De Pony Express begon eigenlijk als een publiciteitsstunt met als doel een regeringscontract in de wacht te slepen voor postvervoer en werd opgezet door de 'Central Overland California and Pikes Peak Express Company' een bedrijf dat al post per postkoets vervoerde over verschillende routes. Het beoogde contract voor postvervoer wisten ze overigens niet te verkrijgen.

Het idee was dat als een telegram vanuit New York of Washington D.C. verstuurd zou worden naar het westelijkste telegraafstation en het bericht van daaruit met snelle koeriers te paard naar Californië gestuurd zou worden dit in tien dagen afgeleverd kon worden, mits de ruiters elkaar in estafettevorm zouden afwisselen.

De route voer over vlakten, woestijnen en bergpassen. Deze begon in St. Joseph, Missouri en na het oversteken van de rivier de Missouri volgde deze een deel van het Oregon Trail en het California Trail tot aan Fort Bridger in het zuidwesten van Wyoming. Hierna werd het Mormon Trail gevolgd naar Salt Lake City. Hierna de Central Overland Route tot aan Carson City waarna de Sierra Nevada werd overgestoken naar Sacramento, de hoofdstad van Californië waar de Pony Express Terminal nog steeds te bezichtigen is. Na aflevering werd de post verder per boot over de rivier de Sacramento vervoerd naar San Francisco. Wanneer de boot gemist werd, reden de ruiters weleens door naar Oakland.

Om deze route van circa 3.100 km zo snel mogelijk af te kunnen leggen werden langs de route 184 wisselpunten opgezet, elk op een afstand van elkaar gepositioneerd dat een paard deze constant in galop kon overbruggen. Variërend van 8 tot 40 km van elkaar, afhankelijk van het terrein. Op elk wisselpunt

nam de ruiter een nieuw paard en reed naar het volgende station. Na zo'n 120 km werd ook de ruiter afgewisseld.

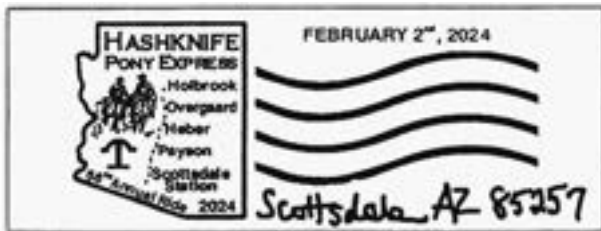
De posttas (*mochila*) was speciaal voor de Pony Express ontworpen. Hij moest geschikt zijn om snel naar een ander paard te worden overgebracht. Hij werd over het zadel gegooid en op de plaats gehouden door er op te gaan zitten. Elke hoek had een zak (cantina) waarin de bundels post werden gestopt. De *mochila* kon ongeveer tien kilo post bevatten. Verder had de ruiter proviand en een revolver bij zich.

Bij de nadering van een wisselstation blies de ruiter op een hoorn om zijn komst aan te kondigen, maar ongetwijfeld werd de hoorn slechts enkele minuten voor zijn komst gehoord, zodat de bemanning van het wisselstation er al eerder voor moest zorgen dat er een vers paard gezadeld klaar stond. De ruiter nam bij het wisselstation de *mochila* met zich mee. Naar verluidt werd er dag en nacht doorgereden, maar dat was waarschijnlijk alleen bij volle maan mogelijk. Ook is er twijfel of de route 's

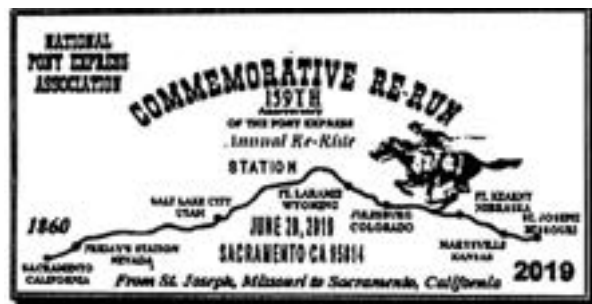
winters altijd volledig gereden werd.

De Pony Express werd in gebruik genomen op 3 april 1860 en op die dag ging er zowel vanuit Sacramento als vanuit St. Joseph een ruiter op pad. De post werd in beide gevallen op 14 april afgeleverd. Tijdens de Amerikaanse presidentsverkiezingen 1860 werd in extra ruiters geïnvesteerd om de route nog sneller af te kunnen leggen en toen Abraham Lincoln als winnaar werd aangewezen stond dit nieuws al binnen acht dagen in Californië in de krant. De

route was toen overigens al iets korter geworden doordat de telegraaflijnen verder doorgetrokken waren en de route nu van Kearney in Nebraska tot aan Carson City in Nevada liep waar het bericht verder per telegraaf ging.

Toen in mei 1860 een oorlog uitbrak met de Paiute-indianen, werd de dienst korte tijd stilgelegd en tijdens de Amerikaanse Burgeroorlog werd de route sterk ingekort. Toen in oktober 1861 de oost- en westkust van de Verenigde Staten met elkaar verbonden werden door de eerste transcontinentale telegraafdienst (de First transcontinental telegraph), werd de dienst opgeheven. De dienst had slechts 16 maanden bestaan en bleek ondanks subsidie een financiële ramp. Toch was de Pony Express als communicatiemiddel van zeer groot belang geweest. Het was tot de komst van de telegraaf de snelste vorm om berichten uit te wisselen en de snelste vorm van transport voor de komst van de spoorwegen, negen jaar later. In feite was het zelfs het bewijs voor de haalbaarheid van een transcontinentale weg en dat zo'n weg het hele jaar kon worden open gehouden wat tot die tijd voor onmogelijk werd gehouden.

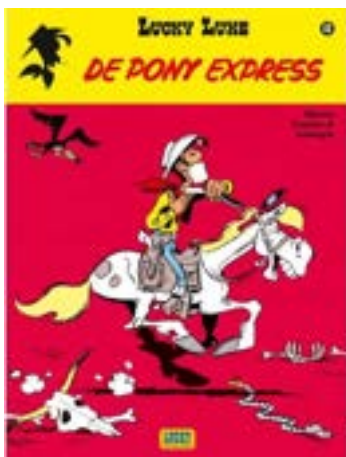
De ruiters moesten onverschrokken, jonge (minder dan 18 jaar) mannen zijn, want er waren veel gevaren onderweg. Er wordt beweerd dat er een advertentie was waarin ruiters werden geworven en waarin stond dat weeskinderen de voorkeur hadden, maar volgens de historicus Joseph Nardone is dat een verzinsel uit de 20e eeuw. De ruiters moesten natuurlijk uitstekend kunnen paardrijden. Verder mochten ze niet meer dan 50 kg wegen, zodat er meer post vervoerd kon

worden.

De bekendste ruiter van de Pony Express was waarschijnlijk William Cody, beter bekend als Buffalo Bill. Hij was slechts 14 of 15 jaar.

De route van de Pony Express is sinds 1992 te wandelen via het Pony Express National Historic Trail. In het Pony Express National Museum worden herinneringen aan de postdienst bewaard, zoals een originele postzak. Eenmaal per jaar organiseert de National Pony Express Association een rit langs de originele route, waarin zelfs post wordt meegenomen. Zes wisselstations zijn bewaard gebleven en kunnen worden bezocht, waaronder het eindstation in Sacramento.

Verschillende films gaan over de Pony Express en deze speelt ook een rol in de televisieseries *Bonanza* en *Into the West*.

De Pony Express is ook opgenomen in de stripreeks Lucky Luke. (Frans Haverschmidt – 240218)

WINTERSTAMPS

WINTERSTAMPS - 21 en 22 februari 2025 - is de vijfde editie van de Winterstamps-postzegelbeurs in Veenendaal. Er zijn een 25 tal stands met Nederlandse en buitenlandse (België, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk) postzegel- en brievenhandelaren.

De voorgaande edities waren een succes, met positieve reacties van zowel bezoekers als handelaren. Er zijn voldoende zitjes met gemakkelijke stoelen, overdekt parkeren, gratis snelle wifi en goede verlichting. Rolstoel toegankelijk. Nieuw is dat de bezoekers beide dagen deel kunnen nemen aan een uitgebreid warm en koud lunchbuffet in het restaurant voor € 24,50.

Toegang beurs, inclusief thee, koffie en frisdrank: €11,00 per dag. En inclusief entree symposium et koffie/thee. Gratis inpandig parkeren.

Openingstijden beurs:

- Vrijdag 21 februari 10.00-18.00 uur

- Zaterdag 22 februari 9.30-16.30 uur

Adres: Van der Valk Hotel Veenendaal: Bastion 73, 3905 NJ Veenendaal

SYMPOSIUM

Vrijdagavond 21 februari 19.30-22.00 uur: 'Is digitale filatelie een hulpmiddel, noodzaak of spelbreker bij het verzamelen?' Inleidingen met mogelijkheid tot discussie:

- Hulpmiddel: Ton Dietz, rubrieksredacteur digitale filatelie in het maandblad Filatelie
- Noodzaak: John Kuin, veilinghouder Rietdijk
- Spelbreker: André Scheer, internationaal exposant

Beperkt aantal plaatsen beschikbaar. Toegang gratis voor beursbezoekers, anderen € 11,00 inclusief koffie en thee. Alleen voor het symposium is tevoren aanmelden verplicht: pr@winterstamps.nl (Jan Heijs). Deelname aan het voorafgaand winterbuffet (à € 29,50) is mogelijk.

Voor meer informatie: www.winterstamps.nl - Contact: secretaris@winterstamps.nl
(Willem-Jan Leeftang) - T: 06-24558742.

KNBF-JO TOUSSAINT TOERNOOI OP WINTERSTAMPS BEURS.

Het KNBF-Jo Toussaint toernooi wordt voortaan gecombineerd met Winterstamps. Tijdens dit toernooi houden drie algemene verzamelaars en drie thematische verzamelaars een lezing van 20 minuten. De - volgens de jury - beste lezing van beide categorieën winnen een prijs:

Vrijdag 21 februari vanaf 14.00 – 16.00 uur: Algemene lezingen.

- De radiobrief 1911-1940, Luc Selis
Ocean Letters (of Radiobrieven) zijn bij vele filatelisten amper bekend. Luc Selis schetst in zijn uiteenzetting het wat en hoe van dit boeiende onderdeel uit de filatelie en legt daarbij de nadruk op het gebruik van deze brieven op Nederlandse pakketboten.
- Deviezencontrole in Polen 1936-1939, Jan Mulder.
Door de slecht geformuleerde voorschriften voor de deviezencontrole is er een wildgroei geweest van uitvoeringsvormen. Niet alleen deze sporen op brieven maar ook het, volgens de regels, ontbreken daarvan, zullen in deze voordracht naar voren komen.
- Wel en wee van 200 jaar rouwpost, Ernst Flentge.
Rouwpost is lang niet altijd een bericht van overlijden of een blijk van medeleven. PostNL /PTT geeft het een speciale behandeling en leidt vaak tot verrassende resultaten

Zaterdag 22 februari vanaf 14.00 – 16.00 uur: Thematische lezingen.

- Filatelie en Heraldiek, Ralf Hartemink
Heraldiek in de filatelie is niet ongewoon, maar wat is nu internationaal het meest voorkomende wapen in de filatelie ? De lezing zal deze vraag beantwoorden !
- De tijdlijn van het document, Franc Rossi
Na een korte uitleg over wat een document zoal behelst flitsen we door de tijd aan de hand van documenten afgebeeld op postzegels.
- Lepra en de leproos van Molokai, Pieter Reijbroek.
De lezing gaat over de ziekte lepra en over Pater Damiaan, een Vlaamse priester die in de tweede helft van de 19^e eeuw heeft gewerkt in de leprozenkolonie op het eiland Molokai (Hawaii) en daar uiteindelijk ook aan lepra is overleden.

Voor het toernooi bijwonen is tevoren aanmelden verplicht: pr@winterstamps.nl (Gerard van Welie). Voor de beurs niet.

De toegang voor de beurs is € 11,- waarvoor koffie/thee en fris gedronken kan worden.

Adres: Van der Valk Hotel Veenendaal: Bastion 73, 3905 NJ Veenendaal.

Boekbespreking:

Titel: Michel West-Europa 2024

Het derde deel in de Europa reeks behandeld, zoals we ondertussen al wel gewend zijn, de Franstalige gebieden in Europa. Dus hier krijgen we de zegels, blokken, boekjes en wat al niet meer die uitgegeven zijn door Frankrijk, Frans Andorra en Monaco.

Ook dit derde deel is door de Michel redactie geredigeerd maar gelukkig is er niets aan de opzet van de catalogus veranderd. Het geheel blijft in de bekende Michel stijl opgezet met twee prijskolommen voor * = Ongebruikt tot 1945, daarna ** = Postfris en ⊙ = Gebruikt. Zoals we gewend zijn geeft ook dit deel ons alle informatie die de doorsnee verzamelaar van de hierin opgenomen landen en gebieden nodig heeft om zijn verzameling te bewerken en bij te houden. Daar waar nodig worden type-, watermerk- en tandingverschillen vermeld. Tekstueel zijn er wat correcties doorgevoerd en zijn er, meestal kleine, typo's en verschrijvingen verbeterd. Zo hier en daar zijn, waar nodig, ook foutieve achtergrondinformatie en andere details aangepast of gecorrigeerd. Natuurlijk zijn alle prijzen nagelopen en waar nodig, meestal naar boven, bijgewerkt. Bij Andorra zijn in de langlopende serie met gemeentewapens nieuwe zegels uitgebracht, maar met een ander drukproces vervaardigd zijn én in een afwijkend, kleiner, formaat. Deze zegels worden door Michel beschouwd als een nieuwe serie en de zegels krijgen dan ook nieuwe hoofdnummers. Bij de Franse postzegels zag ik een toename van 295 catalogus nummers! En dat in een jaar tijd! Met de nodige blokken die daar bij meekomen heeft de Frankrijk verzamelaar weer diep in de buidel moeten tasten om compleet te blijven. Mij benieuwen hoeveel van deze zegels je ook "echt" gebruikt zal kunnen vinden. Het valt mij op dat de Franse post diverse zegels uitgeeft met dezelfde afbeeldingen als, soms wel tientallen, jaren geleden. Wel heeft Michel daar nu verwijzingen bij gezet. Alle nieuwe uitgaven van deze drie landen zijn, uiteraard, aangevuld tot en met de uitgaven van eind 2023.

Ook deze uitgave heeft de harde kaft behouden. Met bijna 900 bladzijden en een winkelprijs die slechts € 2, = hoger ligt dan vorig jaar is deze uitgave toch wel weer een welkome aanvulling en "hebbedingetje" voor de verzamelaar van de zegels van deze gebieden. Vind u de aanschafprijs toch te hoog én heeft u geen behoefte aan een papieren exemplaar dan kunt u altijd nog de elektronische versie aanschaffen voor nog geen € 50, =. Dat scheelt weer, nietwaar.

Henk P. Burgman

Uitgever: Schwaneberger Verlag GMBH - Taal: Duits - Bladzijden: 978 - Illustraties: Kleur Gebonden", hardcover 23 x 15,5 cm. - ISBN: 978-3-95402-473-5 - Uitgever: Schwaneberger Verlag GMBH - Prijs: € 74, = Excl. verzendkosten. - Informatie // Verkrijgbaar bij: Schwaneberger Verlag GmbH, Industriestr. 1 - 82110 Germering, Duitsland. - En bij elke gerenommeerde postzegelhandel. E-mail: redaktion@michel.de - Website: www.briefmarken.de

O Tannenbaum:

In 1824 bewerkte de componist en dichter Ernst Gebhard Salomon Anschütz (1780-1861) het lied "O Tannenbaum", ongeveer vier jaar eerder geschreven door de predikant en pedagoog Joachim August Christian Zarnack (1777-1827).

Tot dan, als het ging om een man die door zijn partner in de steek werd gelaten omdat zijn fortuin was geslonken, de regels "Kerstboom, o kerstboom! Hoe trouw zijn je bladeren. Groen ga je niet alleen in de zomer. Nee, ook in de winter als het sneeuwt.

O kerstboom, o kerstboom! Hoe trouw zijn uw bladeren" nu aan de winter en Kerstmis. Anschütz werd geboren op 28 oktober 1780 in Goldlauter, een district van de stad Suhl, dat tegenwoordig tot Thüringen behoort. Hij studeerde theologie in Leipzig en werkte als leraar. Hij overleed op 18 december 1861 in Leipzig. Zarnack werd geboren op 21 september 1777 in Mehmke, nu Saksen-Anhalt. Na zijn studie theologie in Halle werkte hij als leraar.

Ontwerp: Michael Menge – Uitgifte: 5 december 2024 – Waarde € 050 -

Magritte:

Een pijp die geen pijp is, gesmolten klokken als een permanentie van herinneringen, een antiek ogende vrouwentorso die zich in trendy kleuren presenteert. Na de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog publiceerde de dichter en schrijver André Breton in 1924 in Parijs het "Surrealistisch Manifest", waarin hij pleitte voor een opstandige, denkbeeldige, anti-rationele en onbewuste artistieke expressie. Breton nam de knuppel in het hoenderhok voor kunst en literatuur zonder de controle van de rede. Het

onderbewuste, de droomwereld, de verbeelding moet zich vrij kunnen ontwikkelen. Het Manifest van Breton wordt beschouwd als de officiële geboorte van het surrealisme. Tegelijkertijd ging een groep rond de dichter Paul Nougé in Brussel hiertegen in met pamfletten uit de "Correspondentie". Aanvankelijk was het slechts een literaire beweging, maar het baanbrekende manifest van André Breton omvatte ook de beeldende kunst.

Het surrealisme werd uiteindelijk bekend als een overwegend beeldende kunststroming. En zo produceerde de surrealistische periode enkele van de beroemdste en meest geprezen schilderijen van de 20e eeuw. In het jubileumjaar 2024 vierde België zijn schrijvers, schilders en fotografen die kunst maakten die geen kunst wilde zijn, maar een nieuwe subversieve manier van kijken, met tal van tentoonstellingen. Bpost heeft ook nieuwe postzegels uitgegeven...

René François Ghislain Magritte (1898 – 1967) is een Belgisch kunstenaar, een vertegenwoordiger van het surrealisme. Toen René Magritte in 1912 dertien jaar oud was, werd zijn moeder dood uit de rivier

de Samber gehaald. Zij had zelfmoord gepleegd door zich met een doek voor haar voorhoofd in het water te storten. In zijn werk verwijst hij meermaals naar dit drama met illustraties van een vrouw van wie het aangezicht bedekt is. Magritte had twee broers: Raymond en Paul. In zijn jeugd vertoonde Magritte sadistisch gedrag tegenover dieren. Van 1916 tot 1921 kreeg Magritte een opleiding aan de Brusselse Academie. Hij volgde er les bij Gisbert Combaz.

René Magritte werkte in eerste instantie als ontwerper bij een behangfabriek en maakte naderhand ook veel affiches.

Het debuut van Magritte in de schilderkunst was kubistisch, futuristisch en abstract werk, onder invloed van zijn werkbaas Victor Servranckx in de behangpapierfabriek UPL (les Usines Peters-Lacroix, in Machelen)

Een van de beroemdste werken van Magritte heet *La Trahison des Images*, in vertaling *Het verraad van de voorstelling*. Het schilderij – in olieverf – zou zo onderdeel kunnen zijn van een leesplankje: een plaatje met een tekst eronder. Het plaatje is een afbeelding van een pijp. De tekst eronder is niet het woord pijp, maar er staat: Ceci n'est pas une pipe.

De zin, *Ceci n'est pas une pipe*, geeft aan dat we niet naar een 'echte' pijp kijken, maar naar een afbeelding van een pijp. Maar er zit nog een extra laag in, *Ceci n'est pas une pipe*, heeft ook betekenis zonder de afbeelding, want het woord pijp is evenmin de 'echte' pijp. Kinderen leren de werkelijkheid begrijpen en er greep op te krijgen, doordat anderen (ouders, docenten) de dingen aan hen bekend maken door er namen aan te geven: bijvoorbeeld dit is een pijp, dit is een stoel, dit is een hond. Deze namen zijn volstrekt willekeurig gekozen en zijn in feite afspraken. We noemen iets een hond en we noemen iets een stoel. Het zou ook zo maar anders kunnen zijn. De betekenis geldt alleen in de context van deze afspraken. Als je kiest voor een andere context, voldoen de afspraken niet meer en zul je de aangeboden werkelijkheid opnieuw moeten onderzoeken en leren begrijpen.

Magritte nodigt ons uit om na te denken over de spanning tussen taal, afbeelding en werkelijkheid en om na te denken over wat wij gewend zijn te geloven: geloven wij de afbeelding (het is een pijp) of de woorden (het is geen pijp).

In de loop van de jaren zijn er verschillende postzegels verschenen met afbeeldingen van de werken van Magritte:

UW REACTIES

Van de heer **Erik T. Matzinger** kregen wij de volgende vraag:

Hierbij een scan van een briefje verzonden door de commandant aan boord van het schroefstoomschip Leeuwarden januari 1883. Het briefje is verzonden van het eiland 'Onrust' (marinebasis) gelegen voor de haven van Batavia en naar Batavia gestuurd.

Wij verwonderen ons wat het rode stempeltje in kastje G.I.S. betekend. Is dit een onderdeel van de marine of een afdeling?

met vriendelijke groet,
Erik Th. Matzinger
+31 (0) 6 812 78 156

Wij stellen graag ruimte beschikbaar in de KNBF Nieuwsbrief voor lezers die willen reageren. Een reactie wordt geplaatst onder verantwoordelijkheid van de afzender en geeft de opvatting van de afzender weer. De redactie kan beslissen bepaalde reacties niet op te nemen.

Ook reageren? Stuur uw reactie aan: redactienieuwsbrief@knbf.nl.

Hou de bijdrage beperkt. De redactie beslist of de brief geplaatst wordt of niet en dat hangt onder meer samen met de beschikbare ruimte. De redactie mag de brief inkorten en/of redigeren. Anonieme reacties worden niet geplaatst, dus vermeld bij inzending in ieder geval uw naam en adres.

@ Redactienieuwsbrief@knbf.nl